

A gazdasági B. H. üzenetei

A valorizálás végrehajtása után vagyunk, az átmenetnek már régen le kellett volna bonyolódnia. De még ma is gyakran kapunk olyan kérdéseket, amelyek ezzel a fájálmal gazdasági művelettel kapcsolódnak össze. A legtöbbször előforduló ilyen természetű kérdésekre itt válaszolunk.

Mennyit ér az inflációs időkből eredő koronakövetelés?

A valorizációra vonatkozó törvény az 1928: XII. t.-c. a bírora bizta ennek a kérdésnek eldöntését. A bírónak mind a két fél vagyoni viszonyait kell mérlegelnie ahhoz, hogy eldöntesse, mennyit szabad és mennyit kell megítélnie a felek között folyó vitában. A korona értékjegyzései alapján természetesen pontos adatok vannak arra nézve, hogy egy bizonyos időpontban a magyar korona mennyit ért aranyban, vagy valamilyen állandó értékű idegen pénzben kifejezve, de a bíróságok sem felel, sem lefelé nem kötelesek ezeket az értékmutatató táblázatokat figyelembe venni. Mivel azonban mégis jó, ha a felek legalább hozzávető pontossággal ismerik a korona értékének változásait, itt közöljük az aranykorona értéktáblázatát, amelyből kitűnik, hogy 1914 óta egy magyar aranykorona havonta és évente átlagban hány papirkoronát ér.

Mit lehet átértékelni?

A törvény alapelve az volt, hogy általában csak olyan követeléseket szabad valorizáltatni, amelyek az adós birtokában maradó értékékké változtak. A bírónak éppen azt kellett mérlegelnie, hogy az adós fizetőereje és a hitelező reánszorultsága milyen arányban áll egymással és milyen módon lehet a vitában a legnagyobb igazság és méltányosság elveinek alkalmazásával dönteni.

A magyar aranykorona értéke papirkoronában havi átlagokban 1914 óta

	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925
január	1.00	1.16	1.64	1.96	1.90	3.51	49.21	111.80	133.79	599	7.307	14.579
február	1.00	1.18	1.58	2.04	1.89	4.12	60.10	106.91	134.74	673	11.659	14.604
március	1.00	1.26	1.63	2.06	1.92	4.68	50.19	73.30	165.32	907	15.409	14.631
április	1.00	1.28	1.61	2.12	1.97	5.66	43.92	55.41	165.32	1.121	16.206	14.574
május	1.01	1.30	1.56	2.13	2.11	4.95	42.01	43.31	159.96	1.306	18.416	14.366
június	1.01	1.31	1.57	2.38	2.43	6.06	35.00	50.66	190.23	1.820	18.482	14.343
július	1.01	1.30	1.60	2.55	2.61	7.01	33.23	62.02	272.24	3.608	16.296	14.370
augusztus	1.14	1.31	1.62	2.63	2.69	8.87	42.72	78.93	343.83	5.898	15.491	14.382
szept.	1.15	1.32	1.67	2.52	2.81	13.77	56.48	103.45	490.01	6.300	15.609	13.509
október	1.14	1.36	1.70	2.59	2.37	19.04	75.99	144.74	501.05	5.960	15.526	14.444
november	1.17	1.38	1.90	2.64	2.95	25.71	99.61	188.77	500.14	6.076	15.115	14.446
december	1.15	1.49	2.02	2.23	3.44	34.32	106.38	137.84	466.06	6.442	14.849	14.502
Évi átlagos érték:	1.07	1.30	1.68	2.32	2.42	11.56	57.90	96.43	293.57	3.393	15.030	14.479

A törvény azonban világosan megmondja azt, hogy mit nem lehet valorizáltatni. Az 1928: XII. t.-c. 4. szakasz meghatározza, hogy a következő pontokban felsorolt követelések az átértékelésből ki vannak zárva:

1. a készpénzkezelés tartozás, — ideértve a takarékbetétben, valamint a szövetkezeteknél takarékbetét módjára kezelt szokásos árúelőleg alapuló tartozást is — ha csak a törvény kivételt nem tesz;
2. a folyószámla, zárolászámla, csekk számla egyenlegén, úgyszintén nem kamatozó betétben alapuló tartozást; a folyószámla alapjául szolgáló egyes jogügyletekből eredő pénztartozásoknak különben megengedett átértékelése nincs kizárva;
3. a váltón, csekken, kereskedelmi utalványon alapuló pénztartozás, ami azonban nem zárja ki a váltó, csekk, vagy kereskedelmi utalvány kiállításának alapjául szolgáló jogviszonyból eredő követelésnek különben megengedett átértékelését;
4. záloglevélben, — az 1897: XXXII. tc. rendelkezései alá eső kötvényben, vasúti részvényben, vagy határozott kamatozású körforgalom tárgyú szolgáló más értékpapírban kifejezett, továbbá nyereségmentesen (sorsjegyen) vagy bármily értékpapír szelvényén alapuló pénztartozás;
5. a szövetkezet tagját üzletirésze alapján az évi nyereségből megillető osztalék vagy egyéb részesedés;

6. a biztosítási szerződésen alapuló, vagy egyesületi tagsági jogviszonyon alapuló hasonló természetű pénztartozás, kivéve, ha a törvény eltérően rendelkezik;

7. készpénzkezelés alapuló pénztartozás, ha az adós kimutatja, hogy az óvadék összegét állandóan készpénzben készen tartotta, vagy úgy helyezte el, hogy az átértékelésből a törvény értelmében kizárt pénzkövetelések keletkeztek.

A jelen paragrafusban meghatározott pénztartozások nincsenek kizárva az átértékelésből, ha az adós a tartozás teljesítésében vétkesen késedelmes, amennyiben a korona értékcsökkenése a vétkes késedelem ideje alatt következik be, vagy ha a felek az átértékelést határozottan kikötötték.

Ha a közforgalom tárgyú szolgáló értékpapírban (I. bekezdés 4. pontja) a pénztartozásnak koronaértékben, vagy forgalomban már nem levő más belföldi pénznemben kifejezett összegén felül ennek az összegnek külföldi pénznemben meghatározott kibocsátásakor egyenértéke is fel van tüntetve, az értékpapíron alapuló pénztartozás teljesítését egyedül a belföldi pénznemben meghatározott összeg szerint lehet követelni; ha pedig az értékpapírban a pénztartozásnak az ausztriai érték ezüst érmeiben teljesítése van kikötve, a pénztartozást az 1899: XXXVI. tc. 15. paragrafusának első bekezdésében megállapított értékarány szerint koronaértékben meghatározottnak kell tekinteni.

Ezenkívül az átértékelési törvénynek alapvető rendelkezése volt az is, hogy az államnak, közületnek szemben átértékelési kívánságnak nincs helye. Mindenesetre meg kell állapítanunk, hogy az átértékelési törvény rendelkezései nem nagyon élesek, nem könnyen érthetőek, szükségképpen tele vannak kivételekkel és különböző lehetőségekkel.

Mind Ezeket a szabályokat csak jogszemmel lehet megítélni s ezért mindenki ügyvéddel tanácskozza meg, hogy mit kell és mit lehet ilyen természetű ügyeiben tennie.

Valorizálható-e a takarékbetét?

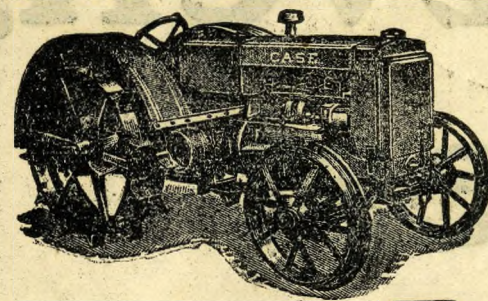
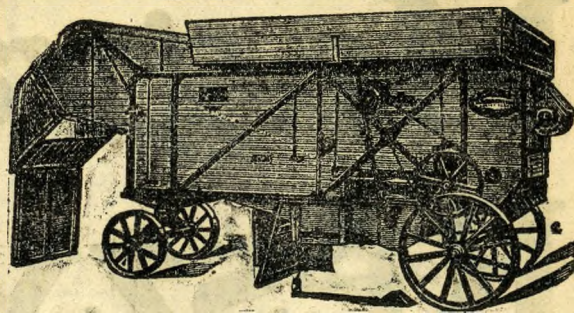
Az előbb idézett törvényszakasz határozottan megmondja, hogy takarékbetétkövetelések nem értékelhetők át. Külön is kiemeltük, mert a legtöbb kérdés éppen erre vonatkozik, hogy a takarékbetétet ma papirkoronában érnek annyit, mint amennyit aranykoronában, vagy nagyobbértékű papirkoronában értek, tehát úgy fizetendők ki pengőben, hogy a takarékbetét összegét pengőre számítjuk át, amikor is minden pengő 12.500 papirkoronát ér. Az átértékelés azt jelentené, hogy a félnek ezenfelül is lenne joga valamit követelni a pénzintézetétől, amely a betétet kezelte. A törvény azonban éppen ezt tiltja meg, még pedig gyakorlati alapon, azért, mert bebizonyosodott, hogy a pénzintézetek a pénzromlás idején saját hibájukon kívül nem tudták vagyónukat maradó értékűre átmenteni, tehát nem is lehetett velük szemben átértékelésre vonatkozó követelésekkel fellépni. Mindenki tudja, hogy a pénzintézetek vagyónak tűnő nagy része olyan követelésekben volt, amelyeket szintén nem lehetett átértékelni. Az adósok nem fizettek, tehát a hitelezők sem kaphattak semmit.

Jövedelmét gyarapítja

ha tökéletes, szemvesztéség nélkül működő

„Gazdasági” cséplőgéppel

dolgozik
Ékalkú verőlecekkel ellátott terelődob! Szétszedhető dobosár! Fordítható kosárlécek!

Legújabb

14/26 HP 18/32 HP
26/40 HP

teljesítőképességű
amerikai

CASE

Kérjen ajánlatot:
Első Magyar Gazdasági
Gépgyár R.-T.
BUDAPEST,
VI. KER. VÁCI-ÚT 19. SZÁM

traktor Felülmúlhatatlan
szántási teljesítmény!

Mi történt a kaucióval?

A tisztai kauciót háromféle módon lehetett annakidején biztosítani. Az első mód volt az ingatlanra való bekebelezés. Ez megmaradt, s értéke az ingatlan valóságos értékével arányosan konzervatívodott. De ilyen módon volt biztosítva a katonatiszti kaucióknak legkisebb hányada. A második mód az úgynevezett pupilláris értékpapírokban való letét volt; ez megsemmisült, miután az értékpapírosok értéke semmivé lett. A harmadik mód pedig a készpénzben való letét volt, amit a kincstár kezel, ez is értékét veszítette, mert az állammal szemben a követelések értéküket veszítették, illetve a 12.500-as váltószám arányában számíthatnak át pengő-értékre.

Más készpénzkezelés tekintetében a törvény azt monná, hogyha az adós az óvadékot készpénzben tartotta el, vagy olyan módon helyezte el, hogy az e törvény értelmében nem értékelhető át, például takarékbetétbe, vagy értékpapíros vásárolt rajta, akkor rajta sem lehet követelni az átértékelt összeget. Ebben a tekintetben tehát már szintén vitás lehet az óvadék sorsa és itt is legjobban, ha a felek ügyvéddel beszélnek meg a dolgot, mielőtt bármilyen lépést is tennének.

A lószerszámok és gazdasági börtműek gondozása

A gazdasági börtműek, ú. m. lószerszámok, kocsibőrök, bakancsok, esztrak ápolása rendkívül nagy gondot okoz úgy az uradalmaknak, mint az egyes gazdáknak.

Ezen anyagok gondozásánál kétféle szempont játszik döntő szerepet. Elsősorban érdeke minden gazdának, hogy a börtműek életét, helyesebben használhatóságát időtartamát minél nagyobb időre biztosítsa. Másodsorban pedig, hogy ezáltal megszabaduljon a nagy anyagi kiadásoktól, melyekkel ma az újabb beszerzések járnak.

A bört egy állati termék. Az idő viszontagságainak: az esőnek, havazásnak, napnak, szélnek, a pornak, az évszakok változásai szerint állandóan ki van téve a bört.

Nagy gondot kell tehát fordítani a börtműek állandó és szakszerű ápolására, mert csak ilyen alapon kerülhetők el a varrások felsése, a bört szakadása, a kopás, repedezés, az elszakadás. Vannak gazdaságok, ahol a jószándék megvan az ápolásra, azonban ezt helytelenül alkalmazzák, mert azt hiszik, hogy ha a szerszámot, esztrakt, egy kis maradék disznószírral bekenték, akkor már eleget tesznek a gondos gazda kötelességének. Nem kell bővebben magyaráznunk, hogy az ilyen módon való ápolás egyáltalán nem használ, hanem kimondottan káros. Ma már, amikor a vegyszertani technika oly magas fokon áll, hogy kísérletezései folytán úgyszólván minden téren a legmagasabb igényeket tudja kielégíteni és a legszenzációsabb meglepetésekkel szolgál, akkor bizony csak elítélendő a fenti próbálgatási módszer, mely alapon a gazda egyenesen előidézi a börtműek tönkremenését.

Mi a szerkesztőségünkben érkező állandó kérdésközlésekre és panaszkokra való hivatkozással írjuk meg jelen ismertető cikkünket és feltételezzük, hogy ezáltal megfelelő anyagi szolgáltatásokat teszünk.

Nem a reklám, hanem a feladat alapján hivatkozunk egy évek óta forgalomban levő és a gazdaközönség széles rétegeiben ismert kiváló magyar készítményre, amely a mai technika lehetőségeit mind magában foglalja.

A börtműek vízhatlanságára, puhítására, festésére kiválóan megfelel azon elsőrendű vegyi összetételű anyag, amely „Üstökös” törv. védett folyékony bőrápoló néven van forgalomban.

Nem akarjuk bemutatni az Üstökös folyékony bőrápoló anyagot, — melynek hirdetése lapunk mai számában is olvasható, — hanem leírjuk egy pár sorban a bőrápoló felülmúlhatatlan tulajdonságait. Az Üstökös a bőr likacsain behatol, miáltal az egész bőrt átjárja és megvédi a száradástól. Használata a bőrön azonnal észrevehető, mert egyszeri bekenés után a börtmű puha, könnyen hajlítható és vízmentes lesz.

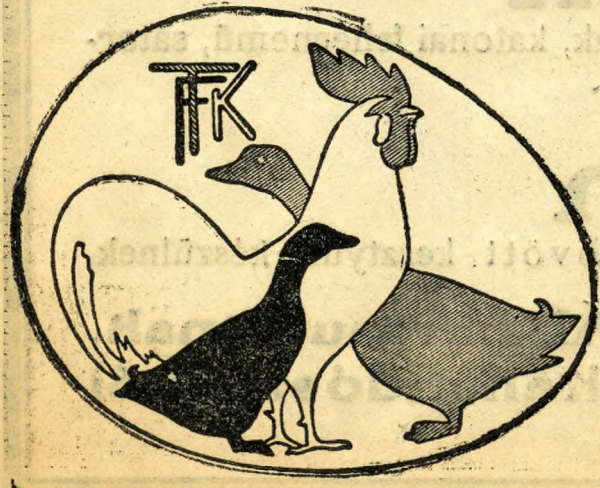
Az Üstökös kipróbált festőanyag is, mely a bőr eredeti feketé, vagy sárga színét visszaadja és használata rendkívül gazdaságos, mert az utolsó cseppig felhasználható. Hangsúlyozzuk végül, hogy az „Üstökös” az a készítő gyár törvényes védjegye, tehát aki csakis az „Üstökös” névvel ellátott folyékony bőrápolót veszi, biztosan ezt az anyagot is kapja.

A gyümölcsstermés fokozása

Úgyszólván közhelyé vált már, hogy a végtelen mezőgazdasági dekonjunkturában az egyedüli oázis a gyümölcsstermésztés jövedelmezősége, amiért is úgy magánúton, mint hivatalos úton is nagy mértékben előmozdítják a gyümölcsfák telepítését. Ezen új telepek, sajnos, azonban majd csak 10—15 év múlva kerülnek teljes termőállapotba. Addig is a legelőbb feladat az országban már meglévő gyümölcsfákat elhanyagolt állapotukból kiemelni és a jelenlegi minimális termőképességüket regenerálni, a kártevőktől a fákat megszabadítani, hogy képesek legyenek egészséges gyümölcsöt hozni. Számos példa mutatja, hogy 2—3 évi kitartó ápolással és védekezéssel tíz-és húszszorosra lehet a selymződő fák termőképességét fokozni akkor, ha a termelő nem riad vissza sem a munkától, sem a tőkebefektetéstől, de főképpen ha a szakszerűséget is szem előtt tartva, átgondolva végzi a védekezést és pedig alaposan.

Ezek a követelmények, sajnos, olyan súlyos feladat elé állítják a legtöbb gyümölcsös-tulajdonost, hogy vagy egyáltalában nem, vagy csak kis mértékben tud ezeknek eleget tenni. Nekiindul a különböző permetezéseknek, a drágának tartott szerekkel kevesebbet használ, mint amennyi elő van írva, mert takarékoskodik, a különböző kártételeket idejében nem ismeri fel és akkor kezd védekezni, ha már katasztrófa a pusztulás, természetesen ilyenkor az eredmény is elmarad és a termelő elkedvetlenedik. Mivel ez a tünet országszerte mutatkozik, a régi gyümölcsösöket regenerálás érdekében és a gyümölcsstermés gyors fokozása miatt talán egyedül az az irány helyes, amelyet két évvel ezelőtt a Chinoin-vegyészeti gyár kezdeményezett, mely szerint egyes vidékeken nagyobb gyümölcsösöket hosszabb időtartamra részben-művelés vagy börtel alapján teljes kezelésbe átvessz, hogy azokat szakszerű vezetőkre bízva és minden tekintetben a legmesszebbmenő ápolás és védelem által minél hamarabb a természetes termőképés állapotba hozza.

A termelők megtalálják számításukat, mert a fix börtösszeg, amelyhez így jutnak, több jövedelmet biztosít nekik, mint az eddig eredménytelenül kezelt gyümölcsös összejövedelme volt, másrészt a védekezőszereket gyártó Chinoin is több évi gazdálkodás alatt bebizonyíthatja a termelőnek, hogy a védekezőszerek szakszerű alkalmazása még akkor is igen nagy hasznot hajtana, hogyha azok a mai áraknál kétszeres áron kerülnének forgalomba. Amely gyümölcsstermelő pedig saját maga hajlandó munkát és tőkét áldozni, célszerűen cselekszik akkor, ha dolgában nem éri magát teljesen biztosnak, ha a Chinoin egyik vagy másik működő gyümölcsstermőjét, pld. Recken Heves megyében, vagy Nyiregyháza Szabolcsban, vagy Zalaszentgróton Zalában stb. felkeresi és intézkedéseknél az ott bevált eljárásokat helyszínen tanulmányozza.

Diener Ervin és Társa

FAJBAROMFI TENYÉSZTÉSI KELLEK KERESKEDÉSE BET. TÁRS.
BUDAPEST, VI. HAJÓS-UTCA 15.
Tel. Aut. 194-55. Tel. Aut. 194-55.

Mindennemű tenyésztési és nevelési kellekek a legjobb minőségben legelső amerikai és németországi gyárakból. • Díjtalan felvilágosítást személyesen és posta útján készséggel nyújtunk.